

Timpul

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In străinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Lumina din Nazaret

Pe drumul celor două mii de ani, pornesc în aceste clipe gândurile noastre înapoi, spre ieslea umilă dar simbolică, unde a fost să se întrupeze „fiul omului”, — acel care avea destinul să propovăduiască pacea și iubirea de oameni, într-o omenire care ciocotea de ură și de păcate. Lumina stelei care călăuzea pe mări spre țara Nazaretului, purta în depărtatele ei raze strălucirea adevărarilor eterne, hărăzite întregii suferinți umane flămândă și pustie de dreptate. Popoarele păgâne, cu zeii lor apropiați așa de mult de neputința omenească, confundați cu masivii păcatele omenesci, ale căror tentațiuni îi ademeneau ca pe toți ceilalți muritori, sfărâmaseră treptat puterea spirituală și duseseră sufletul omenirii pe cea din urmă treaptă a nimicirii. Declinul acesta care prăbușise temelii morale, avea în el puterea indisolubilă care condamnă inevitabil o lume întreagă spre dezastru. Dar în această răspântie la care a fost dusă umanitatea de profețiile ei instinctive cari isbutiseră să triumfe și să-i înăbușe sufletul, țara care se ridică deasupra vremelnicele și care durează flacăra neperitoare peste vânturile vremii — a venit un gând profetic care a strălucit-o dela un capăt la altul și i-a adus mântuirea.

Era cea din urmă nădejde și profetii prin viziunea lor inspirată, au văzut-o cu multă vreme înainte și au aruncat-o peste agonia atotstăpânitoare. Pretutindeni plutea ca o corabie fără țintă în conștiințele neasigure ideii unui „Messia” care va veni — și nemărginita îndurare „dumnezeu atotputernic” spre împinerea binecuvântatei sale porunci ne-a ispășit.

Atunci în golul moral falfăiau aripele negre ale unui blestem care degradase puterile vieții secându-i însuși izvorul care o lega cu cel care o creia spre fericire prin trudă și sudoare, s'a întins desfășurându-se peste secolii, stindardul bunătații și al iubirii adus ca o nouă nădejde de către cel ce se intrupase luând chip omenesc spre a putea străbate pământul suferințelor.

Iată pentruce acum aproape două mii de ani umilul staul în care se zămislise cel ce fusese prorocit „Isus” a fost hotarul din care dintr-o lume căzută în întunec, s'a creat o alta, al cărei suflet a fost plămădit din două forțe morale ce se stinseseră demult; iubirea de oameni și dreptate pentru cei obidiți și mizeri. Din acel moment începe lumea nouă cu spiritualitatea ei salvată și care și-a dus destinul până în ziua de azi și îl va duce încă atâtă vreme, cât suferințele vor așterne umbrele lor tragice peste oameni și iubirea va fi supremul percept pen-

tru fraternitatea demnă de cea mai minunată și înzestrată creație a lui Dumnezeu, omul.

— Poporul nostru al cărui suflet sbuciumat și supus la neumane încercări în peregrinarea sa prin mulțimea istovitoare a anilor și-a plămădit ființa lui în flacăra creștinismului și chipul nemărginitei bunătații a lui Crist i-a rămas nedeslipit formând o țarie ce n'a putut să fie elintită niciodată. Cu puterea noastră de intuiție am transformat în mit menirea dată de „fiul omului” spre regenerare și ridicare din păcat spre biruința înfrățirii și înfrățit a fost sufletul poporului nostru în tot ceea ce este ideal de bine, jertfă pentru apărarea legii în clipe când era amenințată.

Semnificația nașterii Mântuitorului a îndatinat-o printr-o pietate adâncă, evlavie nestirbită, păstrată din generație în generație de câte ori vin sfințele sărbători cari amintesc venirea pe lume a lui Isus. A îndatinat-o în fastul și bogăția vibrațiilor

sufletești manifestate în acele pitorești obiceiuri ce dau un tăle adânc „sfințelor sărbători” și umplu de vis copilăria noastră și ne poartă ca într-o oglindă fermecată spre anii depărtați în care eoul colindelor ne turna misticismul în suflet pe care aveam să-l dezlegăm mai târziu și să ne identificăm total cu poporul și cu rostul lui creștin.

Iar astăzi când ne desparte abia două-trei zile de marea sărbătoare în care sufletul unui popor întreg vorbește în datinele ei — noi cu toate vicisitudinile prin care trecem, suntem dator să ne oprim o clipă și să aducem prinoșul inimelor noastre pătrunse de dreptate și iubire, celui mai mare iubitor de oameni și de pace, lui Crist, care a venit să aducă între oameni bună înțelegere.

Lumina din Nazaret strălucete încă deasupra veacurilor cu aceeași flacăra vie și blândă, pentru infinita suferință umană.

OVIDIU VASSU.

Aturele d-lui A. C. Cuza

de BAZIL GRUFA

Cum puteau fi calificate mai propriu și totuși destul de indulgent, ieșirile retorice ale septuagenarului antisemit dela Iași? D. Gafencu a avut o originală inspirație când erijându-se singur ca naș al dlui A. C. Cuza i-a bolezat teoriile simple aiururi.

Antisemitismul — ca orice antagonism de rasă — găsește în unii aprobări entusiaste, în alții desavuări de aceeași nuanță.

Atitudinea noastră, în această direcție s'a precizat de mult, într-o luminoasă linie dreaptă ce n'a suferit desmințirea nici unui zigzag.

Am simpatizat ideea în sine, ca orice resort intim al mândriei de rasă. Dar am socotit că antisemitismul nu este o soluție generală fericită de viață.

Deși un instinct străbun ne-a poruncit să privim pe un român altfel decât pe un jidan sau alt străin, am desaprobat fără excepții forma violentă, prin care se încerca biruința ideii antisemite.

Am protestat contra tuturor acelor, cari credeau că prin câteva spargeri de geamuri se soluționează o problemă de o atât de delicată complexitate.

Am cravașat pe toți aceia cari înflăcărați strigau „jos jidanii”, pentruca, a doua zi să se plimbe la braț cu samsarii jidani, să cumpere din prăvălii jdovești și să-și îndoape burtă în restaurante și cafenele perciunale.

Ne întrebam la fiecare ocazie: asta-i politica antisemită? Contrastul acesta dintre vorbărie și faptă?

Inadvertența aceasta care înseamnă un dureros faliment?

Faliment, pe care prof. A. C. Cuza îl împinge și mai departe.

N'a fost suficientă lovitură de măciucă pe care d. A. C. Cuza a dat-o mișcării antisemite când din ambiții personale a rupt Liga în două? Așa se vede că autorul „Naționalității în artă” a socotit că gafele dsale de până azi nu au fost suficiente, spre a compromite complet antisemitismul românesc.

Prilejul nu i-a întârziat. Discuția la Mesaj a fost intreruptă 7 ore în șir de retoricismul senil al dlui Cuza. Deastădată însă d. Cuza s'a întrecut pe sine însuși. A fost mai penibil și mai absurd, decât se credea capabil să fie.

Dsa a plimbat antisemitismul ca pe un comisvoyageur prin toate țările și l-a așezat în postura cea mai interesantă posibilă: ca substrat de revizuire a păcii dela Trianon.

Orice ne-am fi putut imagina despre maestrul antisemit dela Iași, afară de situația penibilă în care s'a așezat singur: la braț cu Bethlen și Hitler. Cu cei mai crânceni adversari ai unității noastre naționale. Cu cei mai pătimiși protagoniști ai revizionismului.

A, va zice d. prof. Cuza: „dar Hitler” (Continuare pe pagina 11-a).

Transformarea partidelor politice

Principiul regrupării forțelor pentru apărarea sfințelor tradiții de PETRE ȚUȚEA

N'aș vrea cu nici un preț să revin în mercurile noastre publice vremurile lui Miron Costin. Nu intenționez să mă iau la luptă cu cronocarul de acum câteva secole, mă așez cu astăzi peste voia lui moartă, este perfect reprezentat de o întreagă școală care și-a făcut un fel din conservarea și apărarea moștenirilor sale sfinte, din colectarea în urne de argint ale simțirii, a fumului săbăstrui de tămăie care alimentează rila mistică ale ciocoilor de altădată. Trebuie să fi fost măcar în vremea când pe trupul viguros al nației noastre rădăreau din belșug mușchii voluptății și beatitudinii orientale, când pătrousa țara din popor era mășcată de gura înșelămintă și știrbă a vreunui grecotei aruncat din întâmplare pe coasta bălăntă ale Pontului Euxin, locuite de ciobani vânjoși, de plugari primitivi și aspri și de femei frumoase.

Dar bătrânul cronicar al Moldovei, care a alțit o țară de latinie pe mistica și primara gândire populară, a rupt din conștiința sa, fatalista formulă în care se sintetizează nimicnicia și instabilitatea lucrurilor omenesci. „Nu-s vremurile sub om, ci bietul om sub vreme”, a zis el și bine-a zis, că vremurile sale au apus de mult. Desigur că habar n'avea bătrânul de determinismul istoric, dar ce are a face din momentul ce el, în felul său, și-a explicat veșnica devenire a lumii, instabilitatea lucrurilor determinată de cauze oarbe, care depășesc firava voință a cătorva inși nervoși care își inchipuie că lumea începe cu dânsii.

Mi-au sugerat aceste gânduri discuțiile aprinse din ultima vreme, în jurul problemei transformării partidelor politice și a principiului regrupării forțelor, cu scopul unic de a isprăvi odată cu așezările noastre democratice și de a instaura o ordine permanentă care să înfrunte veacurile dearândul în ciuda voinții omenesci, care ar încerca sub imperiul unor nevoi noi, să transforme organismul nostru social.

S'a spus și se susține printr-o luptă continuă de măcinare a forțelor politice, că partidele politice sunt o pacoste pentru țară, că luptele democratice anarhizează societatea și tind la dizolvarea ordinii de stat și că singura salvare constă în desființarea lentă a partidelor existente. Dar operația nu-i tocmai ușoară și de aceea este nevoie de o etapă de tranziție, sub durata căreia monarhul să facă exerciții constituționale cu elasticitatea libertăților civice, amputându-le cu dibăcie ieșirile ze-

(Continuare pe pag. 11.)

Transformarea partidelor politice

(Urmare din pag. 1-a.)

loase și turburătoare, treptat, treptat, până la suprimarea lor completă. Și în clipa, când societatea noastră s'a transformat într'o masă amorfă de mameluci, atunci cum am spus mai sus, ordinea nouă care va fi veșnică, se va instaura comodă spre fericirea conducătorilor săi, coborâți cu vârzobul din cer pentru stăpânirea pământului și-a dobitoacelor ce locuiesc pe dânsul.

Așa gândesc o samă de înțelepți, versați în cunoașterea tainelor naturii omenești, care trăiesc în București, departe de frământările supărătoare ale sufletului vulgului profan. S'au imaginat o grămadă de soluții, care mai de care mai ingenioasă: guvern de concentrare, guvern de personalități, iar ultima soluție a fost comprimată până la ideea unui guvern personal al Majestății Sale. S'a asaltat conștiința tânărului Rege, cu fel de fel de sugestii care i-au impresurat sufletul cu îndoieli mistuitoare, tulburându-i începutul Domniei Sale rodnice.

Liberalism, democrație, parlamentarism sunt simple formule de algebră politică, aduse pe plaiurile noastre fericite, de niște decreșerați în veacul al XIX-lea, și care n'au avut altă virtute, decât de a dizolva resturile tradiției noastre sfinte, când boierii țării mâncau toți dintr'un blid, când mieii purtau flori în cornițe și când țărani mureau cu sufletul împăcat întru Domnul. Pentru un Rege, este foarte ușor, spun dânsii, să transforme arena publică într'un teatru de păpuși, să dozeze forțele conducerii după un tipic protocolar, în ciuda oricăror deziderate obștești. Numai că formula „Principelui Administrator” n'a sedus pe constituționalul Rege, care pentru a împrăști orice umbră de îndoială, a ținut să facă o înțeleaptă confesiune publică, precizându-și sfera prerogativelor sale. În regeasca sa conștiință s'a lămurit rolul său de factor regulator și'n afara oricărei răspunderi vremelnice, menținând astfel nestirbită splendoarea simbolului ce reprezintă.

Conștiința politică populară, simte din când în când nevoia de năpărire, creind pentru realizarea dezideratelor ei legitime partidele politice a căror apariție în istorie exprimă ritmul prefacerilor sociale.

Orice transformare politică se face de jos în sus, nu de sus în jos. Creațiile artificiale, născute în afară de voința colectivă, prin calcule meșchine sunt o piedică a progresului, cu atât mai mult dacă sunt imprimutate prin maimuțarea unor curente străine. Discutam, acum două luni, cu un tânăr italian despre dictatura fascistă. Încercam să-i argumentez, că noua orânduire a Italiei a fost impusă în contra voinței populare printr'o lovitură de stat.

Mi s'a răspuns că nimic mai greșit decât această credință. Fascismul, este o creație vie a întregului popor italian și că aici stă tot secretul tăriei regimului; dar, că acest regim este specific țării sale și nu poate forma nicicând o marfă de export.

Fascismul militat de o anumită presă românească, nu are decât valoarea unei mișcări literare, că sorelianismul nu s'ar putea greșa în conștiința românească, în care s'a sădit așa de adânc ideea parlamentarismului francez. Ceeace în Italia se realizează pe calea dictaturei, în România se poate realiza pe cale democratică.

I-am dat dreptate, dar am mers cu concluziile mele mai departe. La noi o dictatură, date fiind moravurile vieții noastre publice, ar însemna un desmăț al forței necontrolate, o înscăunare de ciocoi privilegiați la cârmă, care ar ține tronul într'o captivitate periculoasă, rupând orice legătură între el și țară. Teoreticianii violenței care se plimbă pe Calea Victoriei, nu poartă în suflet focul

sacru al unor creații noi, ci tângesc în lamentații mistice după vremurile de întuneric și de patriarhală liniște. De aceea rețelele lor de grupări și regrupări de suprafață, în compoziția oăroră întră toți naufragiații vieții politice, toți inșii responsabili învechiți în moravuri de fanar, au lăsat indiferenți cei doi esențiali factori constituționali: Regele și Poporul. Partidele politice, se vor transforma în urma prefacerilor organismului social ci nu după rețete gazetărești, iar pentru un monarh democrat tradiția este un punct de plecare, și nu de stearpă revenire de plecare, și nu de stearpă revenire. Dacă am vroi să ne așezăm, la un post de observație de unde să putem scruta fenomenul de transformare al partidelor politice, atunci ar trebui să prelungim cele trei luni de nevroză bucureșteană, într'o vârstă de matusalem, sau să înmărmurim ca niște Sfinxi, peste care să treacă veacuri întregi de istorie omenească.

Intre minciuna tradiționalismului sterp și adevărul progresului neîntrerupt s'a încins o luptă aspră. Nu-ți trebuie cetitorule să faci prea mari eforturi, pentru a înțelege de partea cui va fi succesul.

PETRE TUTEA.

Alurările dlui A. C. Cuza

(Continuare din pag. 1.)

ler și Bethlen sunt antisemiți, mă născoc în aceeași linie de acțiune cu ei! Perfect. Numai cât acești antisemiți ne urdăc pe noi mai mult decât pe jidanii! Ei vor chiar extirparea noastră.

Am citit dăunăzi explicațiile pe care d. Cuza le da asupra discursului său. Silogismele doctrinarului antisemil erau false și periculoase de tot. Ba, în loc să se explice, d. Cuza a incurcat-o și mai rău.

Totuși discursul dlui Cuza, dacă pentru noi nu poate însemna nici un folos real, în schimb implică un serviciu prost pentru țară. Streinii cari agită steagul revanșei, nu vor trebui de azi încolo să invoce alte argumente decât că însuși un profesor universitar român cere rectificarea granturilor.

Noroc că nimeni nu prea ia în serios pe d. A. G. Cuza. Nu numai la noi în țară, ci nădăjduim că și peste hotare.

Aplaudăm deci pe d. ministru Virgil Madgearu, când în strălucitul discurs pe care l-a rostit la Mesaj, a ținut să răspundă dlui Cuza, doar atât: „Nu mă ocup de oamenii cari se izolează singuri de Națiune...”

BAZIL GRUIA.

Încleștarea gândului bun cu cel rău.

Tot ce am clădit noi în ordine culturală, dela începutul începutului, pare o construcție gigantică expusă dezordinii vremii. Dela un timp, nu mai poți pricepe cari sunt principiile imanente, de permanență a culturii noastre.

Această construcție gigantică, scârțâie în încheeturile ei, fiindcă are la baze cauze numai presupuse și deci, o bază — puțin stabilă: Încleștarea gândului bun cu cel rău.

Amăgiți ca de o himeră plăcută, am răpit prea puțin foc, la a cărui pară am pălit văzându-ne: la spațele noastre se întindea nepătrunsul îngheț și bezna deasă a omului păros de cavernă. Sub această lumină, ca niște copii, am eliberat un strigăt de bucurie, și-am continuat pentru conservarea focului. Am fost restiginați, arși pe rug de alții, arși pe rug de propria noastră îndoială, dar ne-am mândrit.

Aveam o spadă cu tăis miraculos pentru puterea întunericului. Cu ea pe cotiturile violente ale istoriei, am furisat dorul nostru pentru un ideal înalt: binele, binele pe care trebuie să-l realizăm!

Dar aceasta se petrecea pe un plan restrâns de „cerc”, de „cetate” și dacă se poate de „clasă” — dincolo rămâne marea multime a barbarilor, a națiunilor necioplite, ne-culte.

iȘ filozofii priveau unul la altul și păleau la focul misterios, căci o lume întreagă băjbăia prin întunericul minții lor colective — prin practici, prin deprinderi de zodie și descântec. Lumina, lumina era puțină chiar pentru cercul restrâns al înțelepților!

Minoritatea crescuse ideale la umbra focului sacru, crescuse monumente, dar cunoscute și înțelese numai lor. Mila lor, faima lor.

Și întunericul amenința să înghită flacăra — care se dovedise lipsită de putere. Lipsită de putere, da, fiindcă ridica gândul singular la creații, îl lumina de strălucire, de maestate, însă rămânea în afară de cercul luminos — barbarii, cari gesticulară tăcut la umbra practicelor empirice.

Rățiunea, rățiunea, cum trebuia propagată?

Gândul se mută, prinde rădăcini adânci — salahorii ridică pe umeri o conștiință de drept — și o școală nouă începe în sec. XIX-a — cea a mulțimei, din afară de cercul luminos, care se stinse și din al cărui semn, se mai deșteaptă și acum atitudinile de contemplație...

Au început spadasiinii luminei, la umbra furnalelor, gândul răsucit dialectic al renașterii celor înghe-

țați și primele flăcări, au luminat fețele lor tăiate de năzuința luminii. S'au mișcat ca o mașină, au tăiat drum la cezar, ș'au cerut dreptatea cezarului.

Rușinat cezarul a plecat fruntea și, a luat în combinație doleanțele frunților brăzdate de dorul de lumină și dreptate... și începuse a se lumina de ziua când din nou se lăsă întrebarea: lumina, lumina, se stingea lumina! Căci se simțea nevoia luminii: înapoia cercului nou de lumină, se mișcau masele întregi de popoare, cari se conduceau după stele în noaptea grea a minții lor. Să ducem, să facem lumină, să facem lumină.

Și din reșnoiri veșnice de lumină, se lărgea cercul de lumină. Binele se întrona pretutindeni — dar pe măsură ce pătrundea lumina, se limita bucuria — lumină, lumină, și lumina nu mai sosea.

O mare parte din omenire stă așteptând lumină — pe zeul soare al lor de fiecare zi, îl iau în brațe, îl strâng cu bucurie... Se sting din razele lor de speranță, zi cu zi — gândul practicelor rămâne înghețat în așteptarea gândului nou, și mântuirea nu mai vine.

Se ridică din nou pretenții de lumină, se clatină din nou mulțimea, cerând cu gura căscată hrana răcoritoare a luminii, și din nou, în străfulgerarea minții omenești, se arată că ceace s'a făcut, se clatină, încheeturile se mișcă — și construcțiunea e amenințată cu prăbușirea.

Se întreabă, se înțelege, cum să ia contact cu adevărul? și în această veșnică plecare după înșirea adevărului, energia omenească darnică, se cheltue de veacuri, sucombând, dar strângând tot mai multă lumină pentru marea, multime care, în așteptarea ei, și-a pironit ochii la stelele firmamentului. Și băjbăie prin noapte astfel, în mijlocul unei epoci care cunoaște că mulțimea e centrul preocupărilor lor fundamentale. Pe al ei corp bătut de vreme, poartă greutatea: că între cunoașterea naturală a lumii și mirajul luminii noi? ce e de făcut?

Și se întreabă și se înțelege, cum să ia contact cu adevărul? și în această veșnică plecare după înșirea adevărului, energia omenească, darnică, se cheltue de veacuri, sucombând, dar strigându-se tot mai multă lumină pentru marea, multime care, în așteptarea ei, și-a pironit ochii la stelele firmamentului!

Și se întreabă, și se înțelege, cum să ia contact cu adevărul? Și iarăși încleștarea gândului bun cu cel rău.

ION CHELCEA.

Pantofi-trotteur în două culori moderne

Lei 550

Șoșoni

Pantofi bărbătești original Good Year Welt

Lei 800

Prețul imprimat în talpă. Calitate garantată.

Pantofi în două culori moderne ei 580

Antilopă neagră cu lac

Lei 675

Galosi

DERMATA

TOATE DEPOZITELE EXPEDIAZĂ ȘI CONTRA - R A M B U R S

Depozitele Uzlanelor
DERMATA

de în Cluj:

BUCUREȘTI
str. Lipscani 34
ALBA IULIA
BACĂU
BRAILA
CAREII
BEVA
GALATI
GRADIA
PLOESTI
PETROȘANI
ROMAN
TG.-MUREȘ
TIMIȘOARA
Iosefina
TIMIȘOARA
Cetatea
TURDA

TOATE DEPOZITELE
EXPEDIAZĂ ȘI CON-
TRA - R A M B U R S

Pacea mondială și garanțiile ei.

— Continuare. —

Când spunem Societatea Națiunilor involuntar ne gândim la un puternic organism politic-social-economic, care nu este altceva decât o concretizare a nzuințelor de colaborare a tuturor națiunilor de pe globul terestru, în vederea eternizării păcii mondiale, a combaterii tuturor flagelurilor sociale și a îmbunătățirii stării materiale a popoarelor.

O activitate și un program atât de vast și de variat pot fi întreprinse cu succes numai de o astfel de societate, a cărei membrii sunt însăși statele. Cum autoritatea acestei Societăți prin însăși natura și scopul ei trebuie să fie universală, dela sine se înțelege că, acest desiderat este realizabil numai în cazul când ea reprezintă cu adevărat interesele generale ale întregii umanități. Sau în termeni mai explicați: Societatea Națiunilor va putea realiza o operă trainică și va putea să-și continue activitatea, nestingherită de nimeni, și cu multe șanse de izbândă, atunci când toate țările de pe glob, vor primi să fie membrii ei sau cel puțin toate statele cari reprezintă o forță atât din punct de vedere al numărului locuitorilor cât mai ales din punct de vedere economic, social și militar.

Fără îndoială că în parte Societatea Națiunilor îndeplinește aceste condițiuni. Pentru ce zic în parte? Pentru că America de Nord nu și-a trimis la acest mare areopag, tocmai ceea ce are ea mai reprezentativ adică Statele Unite, cari după ce au desfășurat o activitate formidabilă întru realizarea acestui mare ideal social, au sfârșit prin a refuza de a iscăli Pactul Societății și n-au primit nici până azi să devie membre, pentru că America de Sud nu este reprezentată prin Brazilia, care în 1926 s'a retras pe motiv că nu i-s'a dat un loc permanent în Consiliul Societății, și în sfârșit pentru că, o bună parte a zbuciumatei Europi, anume: Republica Sovietelor și Turcia precum și încă alte câteva mici țărișoare de pe glob nu sunt deasemenea membre ale Societății Națiunilor.

Constituie această lipsă de colaborare a țărilor arătate mai sus, un neajuns pentru Societate? Evident că da: un neajuns de ordin politico-economic.

Conform art. 16 al Pactului: reprimarea agresorului se va face printr'o acțiune colectivă. În ce constă această acțiune colectivă? Mai întâi într'o izolare economică, printr'un bloc economic.

Privind harta globului pământesc, vedem — dealtfel un fenomen atât de natural — că Statele cele mai puternice sunt statele maritime. Un astfel de stat dacă ar deveni agresor — altuia nici nu-i dă mâna — ar fi un agresor periculos. Blocarea lui economică, se va face printr'un bloc maritim. Or, un bloc maritim necesită concursul tuturor marilor puteri maritime. Statele-Unite ocupă astăzi locul al doilea în această privință.

Ele nefiind semnatare ale Pactului Societății, n'au nici o obligațiune să dea concursul la blocare, din contră pot avea tot interesul să mențină și pe mai departe legături cu cel blocat. Și atunci, se naște întrebarea: este posibilă constituirea unui bloc maritim fără concursul Statelor-Unite? Noi credem că nu, iar concursul lor se poate obține numai apelând la bunăvoința lor.

Fără îndoială că astăzi nu există nici o țară care să aibă curajul să înceapă un război, bazându-se numai pe propriile sale puteri, fiindcă s'ar izbi numai decât de rezistența tuturor semnatărilor Pactului, cari sunt obligați la acțiune colectivă.

Dar cine ne poate garanta că nu există o țară care contând pe con-

cursul Statelor-Unite sau al Rusiei precum și pe lasitatea unor membrii ai Societății Națiunilor, cari ar fi dispuși să-și calce angajamentele luate prin Pact, pentru a-i da concursul, s'ar lansa într'o acțiune dezechilibrată comițând păcatul crimei colective, trist preludiu al unui nou cataclism, ce în mod fatal ar lua proporții mondiale.

Statele-Unite și Rusia nefiind membre ale Societății Națiunilor pot produce o legitimă îngrijorare.

S'ar putea ridica obiecțiunea următoare: semnatarii Pactului sunt obligați a acționa în comun chiar și contra unui membru al Societății Națiunilor care ar încerca să tulbure pacea mondială. Nimic mai adevărat. Însă reprimarea unui agresor de talia Rusiei nu este lucru tocmai ușor de capitat, va trebui să capituleze nici vorbă, dar vai! este suficientă o săptămână de ostilități pentru ca cu mijloacele moderne de luptă, să se secere câteva milioane de vieți omenestii, *ceace noi nu mai vrem.*

Nu mai vrem decât o singură luptă: *lupta în contra războiului, o luptă care să aibă ca arme: cuvântul și scrisul.*

Revenind asupra celor de mai sus, putem spune că ele sunt numai niște supozițiuni pe care noi totuși n'am ezitat a le înfățișa, pentru a dovedi defectuzitatea Pactului.

Sunt supozițiuni întrucât toată lumea e convinsă de sentimentele pacifiste de cari sunt animate Statele-Unite unde războiul este înfățișat în hidoasa și macabra lui haină, iar nu considerat ca „O cură de băi” așa precum l-a numit urmașul belicosului Wilhelm al II, președintele Hindenburg.

Dacă despre Republica Bolșevicilor nu se poate spune acelaș lucru, dacă falsificatorii doctrinei comuniste, din rușinoasa lor postură de veritabili despoți, amenință, ei totuși n'au mâinile cu totul libere.

Pactul Briand-Kellogg precum și varianta lui anume, Pactul Litvinof nu sunt altceva decât niște acte de renunțare la război la cari au aderat atât Statele-Unite (Pactul Briand-Kellogg) cât și Republica Sovietelor (Pactul Litvinof).

Însă Pactul Societății Națiunilor pe lângă neajunsurile de ordin politico-economic, mai are și unele scăderi de ordin juridic pe cari le vom vedea în numărul următor.

(Va urma).

AUREL VASIU.

Cele din urmă două nouăzeci

„Te aștept de atâtea ori”
de Vêrtes și Ilieșiu . . . à 45.—

„Te iubesc femeie adorată”
de Vêrtes și Ilieșiu . . . à 45.—

Se pot procura la magazinul de note
Nad. muzicale.

IOAN KIRALY
CLUJ, STR. REGINA MARIA

Administrația județului Cluj.

No. 208.1—1930.

Publicațiune de concurs.

În conformitate cu disp. art. 78 din Regulamentul Statutului Funcționarilor Publici, se publică concurs pentru ocuparea postului de inginer-șef al serviciului Tehnic, al drumurilor și construcțiilor dela Administrația județului Cluj, însoțite de actele cerute de art. 7 din Regulamentul citat, precum și de inginer și dovada că face parte din corpul tehnic, până la data de 29 Decembrie 1930.

Cererile intrate după această dată, nu vor fi luate în considerare.

Cluj, la 18 Decembrie 1930.

Dr. German
președinte.

M. Lenghel
secretar general.

Criza agricolă mondială sub aspectul ei european.

E lucru cert că trecem printr'o criză agricolă dintre cele mai dezastruoase, care — după economisții zilei — nu mai aparține ciclului de crize periodice, cari au obiceiul să apară la epoce de 7—10 ani, ci este cu totul independentă de cele precedente. În plus ea nu este nici măcar particulară unei țări — și aici ne putem într'u câțiva mângăia — nici unui grup de țări, ea este universală.

Nu numai țărănul român, ungar sau polonez e nemulțumit, ci și cel francez, canadian sau australian. Pretutindeni prețul de vânzare al cerealelor e mai mic decât cel de cost. Și aceasta pentru ce? — Răspunsul vom căuta să-l dăm în cele ce urmează.

Făcând o comparație între anii 1913—14 și 1927—28 vom constata că suprafața însămânțată cu grâu în Europa, pe această perioadă de 15 ani, înregistrează o creștere de 5,3% iar producția grâului una de 10,5%.

Am putea găsi aici o cauză de supraproducție? La prima vedere s'ar părea că da. Totuși dacă ținem seama că populația Europei s'a mărit cu circa 5%, precum și că totodată consumația pe cap de locuitor a crescut și ea, putem spune că echilibrul dintre producție și consumație a rămas aproape acelaș. Deci după cele de mai sus, cauza crizei actuale nu s'ar găsi în Europa.

Să cercetăm atunci în cele două Americi și în Australia, dacă nu cumva găsim acolo elementul perturbator. Făcând acelaș raport ca mai sus, între țările agricole de dincolo de ocean (Canada, St. Unite, Argentina, Australia, Chile) vom constata că producția grâului în aceste țări s'a mărit cu 44% ca suprafață, și cu 64% în cantitate. Sau dacă ne exprimăm în chintale, producția întregului glob în 1914 era de 857 milioane, pe când în 1927—28 de 1130 milioane, adică se înregistrează o diferență în plus de 279 milioane chintale, (diferență datorită, după cum am arătat, aproape exclusiv țărilor transoceanice) sau în procente 31, pe când pe aceeaș perioadă, consumația nu s'a mărit decât cu circa 10%. Făcând diferența între ultimele două cifre (pentru a ținea cont și de mărimea consumației) obținem cifra de 25%, care reprezintă surplusul de grâu, față de anul 1914, aruncat pe piața mondială, care nu poate fi consumat căci întrece trebuințele, însă care contribuie îndeajuns la micșorarea sau mai bine zis, distrugerea prețurilor.

Ștute fiind acestea, e ușor a explica actuala criză agricolă, care e pe cale de a zdruncina în temelii lor, înseși baza statelor, dar mai ales

a celor agricole. Adăugați la aceasta, comerțul neloidal pe care-l practică Sovietele, și veți avea tabloul de mai sus într'o lumină și mai tristă.

Dar dacă ne amintim că în decursul celor patru ani de război mondial, contactul dintre țările aliate și cele dunărene era întrerupt aproape complet, ne putem ușor explica, de ce primele au recurs — pentru aprovizionarea cu cereale — la țările de dincolo de ocean. Acestea, stimulate de prețurile urcate ce le încasau, s'au apucat, în vederea desfacerii în Europa, și au defrișat și însămânțat, pe o scară foarte întinsă, noi suprafețe de pământ.

În felul acesta se petrecu întregul proces de acaparare al pieții europene, de către țările americane.

Dar această criză cu caracter agricol, nu întârzie să aibă repercusiuni și în țările industriale ale Europei. Căci doar este cunoscut raportul de dependență al țărilor între ele.

Unele, cele agricole, vând produsele solului lor celor industriale în schimbul fabricatelor ce le primesc dela acestea. Așa se prezintă cazul normal. Cum însă producătorul agricol nu-și mai poate vinde marfa sa, din cauza surplusului ce se găsește în circulație, prin forța lucrurilor, e obligat a-și reduce consumația. E clar însă ca o micșorare în capacitatea de cumpărare a țărilor agricole, se răsfărânge și asupra celor industriale, cari la un moment dat se pomenesc fără cumpărători. căci clienții de până atunci, nu-și mai manifestă dorința de a cumpăra.

Iată de pildă, una dintre cele mai mari societăți belgiene „Ougré-Marihaye”, care pe lângă alte secții are și una de azot — deținând în aceasta ca producție, cel puțin până acum locul al doilea din lume — în care se ocupă cu fabricarea îngrășămintelor chimice, a trebuit să-și închidă porțile și să concedieze lucrătorii. Dece? Pentru că principalii săi clienți, Polonia și România, și-au încetat comenziile. Iată deci un caz frapant, printre multe altele, de interdependență internațională.

Ce e de făcut însă pentru a ieși din această strâmtoare în care se zbat țările agricole ale Europei centrale și orientale? Ceea ce se poate face, e ceea ce s'a și început deja într'o mică măsură, anume, unirea tuturor statelor agricole din această parte a Europei, pentru a forma un zid comun pentru apărarea intereselor lor, cari sunt recucerirea debuscelor din Europa industrială.

VALER CUREA.

RESITA

S. A. DE INDUSTRIE DE FIER ȘI DOMENII
Capitalul de acții Lei 750.000.000

BUCUREȘTI

III. Str. Vasile Alexandri Nr. 4.

Comerț cu fier, traverse, L și U, faconiere, tinichea mijlocie și dură. — Șine și material mărunț pentru linii normale și înguste. Vagonete, piese de schimb pentru vagoane. Osii și rafuri pentru roate, roate turnate din oțel. Locomotive pentru linii normale și înguste. Poduri și alte construcțiuni din fier. Material pentru ferari, șurupuri, nituri etc. Motoare electrice, dinamuri, generatoare. Transformatoare pentru curent electric. Instalațiuni complete pentru industrie de petrol. Aparatură de sfrediri și unelte de lucru. Material de război și munițiuni. Pluguri și unelte agricole. Lopeți, săcuri, târnacoape, etc.

Locuri de fabricațiune: Reșița, Anina, Bocșa, Oravița, etc.

Tuturor abonaților, celorlor și prietenilor noștri. „Chemarea” le dărește sărbători ferice.

De ce trebuie să se facă numărătoarea oamenilor în România

De optsprezece ani n'a mai fost în România o numărătoare a oamenilor. În alte țări s'a făcut obiceiul, ca asemenea numărători să se pună la cale tot din zece în zece ani. După cum țiecare om nu trăiește singur sau numai prin sine, ei își are rosturile legate de vecini și de atâta lume pe care o cunoaște sau nu, la fel și cu țările. Ele schimbă între ele mărfuri sau se unesc mai multe împreună ca să se apere. Fiecare vrea să afle despre cealaltă cât e de bogată în oameni și în lucruri. Noi putem să știm toate aceste treburi despre vecini și despre popoare mai îndepărtate, pentru că ele au făcut și au tipărit la timp numărătorile cunvenite. Ele despre noi n'au de unde, și în zadar ne-o cer. Românii nu știu câți sunt, câți bărbați și câte femei, câți de-o vârstă și câți de alta, câți de-o credință sau de-o limbă și câți de altele, câți de-o indelelnicire sau de alta, câți știutori de carte sau nu, câte locuințe, de ce fel, cu câți oameni înăuntru, câte prăvălii și fabrici. Trăim în grămadă, cum ne-a strâns și ne înmulește Dumnezeu, fără să ne numărăm.

La Bulgari s'a numărat poporul chiar de două ori în cei din urmă zece ani, mai mult și decât cer nevoile între State luminate. De ce asemenea pripă și cheltuială? Înțaița numărătoare, făcută numai de-cât după războiu, oglinda țara așa cum se găsea atunci. Dar ceva mai târziu au început să treacă hotarele bulgărești familii și sate întregi de bulgari, mai ales din Tracia, căzută prin pace Greciei. Se învoiseră adică câte două țări, să nu se mai necesese și pe viitor, să și trimească Grecia bulgarii cari trăiau la ea Bulgari și Bulgaria să facă la fel cu grecii ei. Afți bulgari au mai plecat și s'au mai așezat în Bulgaria din Macedonia sârbească și din Dobrogea noastră. Se eam încurcaseră oamenii și numărătoare făcută cu

doi, trei ani înainte nu mai spunea așa de limpede, care și cum e populația țării. Și atunci s'a pornit o nouă numărătoare numai la cinci ani după cealaltă. Bulgarii s'au arătat și în aceasta ca un popor gospodăru și socotit, cum îi cunoaștem.

La noi, în schimb, din 1912, de când n'a mai fost numărătoare, s'au schimbat numai câțiva oameni, cu căruțele dintr'un loc în altul, ca la vecinii de peste Dunăre? România de astăzi nu mai seamănă aproape de fel cu ce-a fost înainte. Pacea ne-a dat mai mult decât două ori pe atâta pământ și oameni câți am avut. Locul, că e pământ și se măsoară odată pentru totdeauna, știm cât e. Am luat atâta dela o țară, arătat prin semne de hotare, ca orice moșie, și atâta dela alta: l-am adunat și gata! Dar oameni? Oamenii se nasc și mor, vin și se duc, sunt ca vântul și ca florile, mereu în schimbare, și trebuie voe anume și mult mesteg, pentru ca să-i numărăm. Dar dacă i-ai număra astăzi, mâine sunt altfel. Sunt în România atâția Români noi, Basarabeni și Bucovinieni, Ardeleni și Bănățeni. Cine-i știe câți? Au căzut în lotul nostru, pentru că se aflau amestecați cu de-ai noștri; și atâția Ruși, Unguri, Sași, Svabi, Bulgari, Polonezi. Cine-i știe și pe ei câți-s?

Numărătoare populației din România, care se pregătește pentru ziua de 29 Decembrie 1930, are toate aceste rosturi. Trebuie să punem mână dela mână, pentru ca ea să se facă bine și să poată să ne spună tot ceace li cerem. Și nu-i cerem puțin! Să ne ajute să vedem, adică, în gospodăria uriașă a țării, cu toate dichisurile ei, ca și cum am privi peste gard în gospodăria de-o palmă a unui vecin sau ne-am învârti în loc și am euprinde-o într'o ochire pe-a noastră.

EMANOIL BUCUȚA.

Care va fi cel mai reușit bal al sezonului?

Balul Chemării

ce va avea loc în 24 Ianuarie. La acest bal se vor întâlni cele mai frumoase „misuri” și cei mai simpatici „misteri” din Ardeal și Vechiul-Regat. Muzică abracadabrantă. Clipe cari nu se vor iuta nici odată.

Apel către abonați

Ne apropiem de sfârșitul anului și făcând bilanțul asupra muncii depuse pentru a da cetitorilor noștri un ziar bun și sănătos ne-am ales pe lângă o satisfacție sufletească și cu o seamă de datorii bănești. Cetitorii noștri cunosc desigur greutățile multiple pe care un ziar le întâmpină în apariția sa și astfel vor putea aprecia după cuvântă apelul de față, dându-ne prețiosul lor sprijin.

Noi n'am de-armat în această luptă cu hărțuile de ordin bănesc, fiindcă am crezut și credem că acest ziar are un rost mai superior — este tribuna unei mișcări de regenerare politică și morală — și greutățile tehnice vor trebui să dispară în curând.

Unii din onorații noștri abonați ne-au ajutat din primul moment cu obolul lor alții însă, durere nu și-au făcut această datorie nici până azi.

Rugăm insistent deci pe toți stimații noștri restanțieri să ne dea posibilitatea de a scoate și pentru anul ce vine acest ziar, prin trimiterea acelei derizorii sume de 200 lei — cât face abonamentul pe un an.

Restanțierilor neglijenți — cărora le-am făcut nenumărate somațiuni — le facem cunoscut că îi vom da în grija avocatului nostru, după cum pe unii i-am și dat deja.

Cerem scuze pentru acest proceseu aspru de ultimă oră, dar suntem nevoiți să-l aplicăm, constrânși de situația dificilă în care ne sbatem.

ADMINISTRAȚIA.

„Calendarul Voinicului”

a apărut zilele aceste în cele mai excelente condiții tehnice, cu 34 de clișee, cu poruncile voinicului și cu alte bogate instantanee din viața tineretului național-țărănist. Chemăriștii și voinicii precum și abonații ziarului „Chemarea” vor primi acest calendar gratuit. Calendarul se poate comanda dela dl. Hariton Moldovan, secr. general al „Chemării”.

„Pseudomorfozele” dlui Nae Ionescu

Se mai discută și astăzi, în gândirea „academică”, înăurirea Apusului asupra vieții românești, asupra vieții spirituale în general. Fără îndoială: faptul este implinit; a existat o schimbare, o transformare istorică în viața noastră, care s'a produs odată cu influența venită din Apus. Indiscutabil. Ceeace se discută însă este: cât de departe a mers și unde s'a oprit acest proces?

D. Nae Ionescu afirmă, — într'o conferință asupra aceace dânsul numește „pseudomorfoză”, — că această influență a trecut pe deasupra noastră și s'a risipit ca un fum, lăsând în urmă doar o sgară neagră, — ar înțelege dânsul, — care face doar atât că împiedecă privirea observatorului care ar încerca să descopere sub ea pe omul ideal. A lăsat o mască, fiindcă nu s'a produs o transformare veritabilă, ci o „pseudomorfoză”.

Teoria este arhicunoscută, și punerea problemei, deși de îndelungă durată, este firească, după cum este firească orice cumpănire logică asupra fenomenelor deja realizate, asupra proceselor închise. Păreră această însă are însemnătatea ei prin consecințele pe cari le comportă asupra atitudinii ce trebuie azi luată față de același Apus. Deci o reluăm.

Este adevărată sau nu? — este îndreptățit pesimismul ce ascunde această vedere?, și cari sunt faptele pe cari se sprijinește? Este cu putință să se producă o influență, care să nu însemne decât suprapunerea unei culturi false peste un fond al nostru? Nu; în ordinea biologică nu-i cu putință un atare proces, cu nici un chip.

Dacă noi am împrumutat o cultură, sau parte din ea, am împrumutat-o de dragul ei? Sau ca să ne scoaperim cu o simplă mască? Evident, altul a fost scopul: realizarea scopurilor noastre de existență. Noi n'am găsit în cultura apuseană decât ceace am căutat, ceace virtual

aveam sufletește înainte. Deci ne s'a impus, ci am adus-o viu, au adus-o năzuințele cari au căutat-o. Și aceste năzuințe, cari au făcut fondul acestui proces istoric de „împrumutare”, nu a fost văzut și apreciat de cei cari au încercat să-l explice și de aceea sau li s'a părut că se s'a impus, s'a suprapus ca un arbitrar ineficace, sau lua aspectul unei amenințări de pericol catastrofal, în măsură să ne șteargă „originalul” nostru, individualitatea spirituală.

Trebuie să credem însă că: dacă ar fi lipsit aceste năzuințe, acest corepondent virtual al culturii apuseane în noi, aproape sigur am fi dispărut, — orice grupare sub o influență mare are nevoie de anumite capacități, coerente, ca să nu dispară, să nu fie înghițită. Dacă în planul sufletului românesc ar fi lipsit motivele interioare de afirmare, Occidentul spiritual nu ar fi aruncat asupra noastră nici o influență. Dacă a aruncat, este aceasta numai un indiciu al gradului ei de influență? Nu: este un indiciu al năzuințelor noastre, al gradului lor de țărnie. Și cu acestea pentru noi Apusul s'a epuizat, — deci s'a epuizat odată cu epuizarea a ceace a găsit în sufletul românesc, ca fond, probleme, adăncime, ca scopuri pentru cari Apusul oferia mijloace. Cultura apuseană n'a venit dinafara noastră, ci din noi; fiindcă în tot cursul de viață istorică au pulsat în noi, și s'au simțit scopurile imanente ale sufletului românesc. În ea s'au exprimat frământările noastre surde și adânci și a avut importanța că prin ea ne-am descoperit pe noi înși-ne, — fără să ne mascăm.

O. SILVAN.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Toți Fumătorii sunt satisfăcuți cu nolle țigăre ale Casei Autonome a Monopolurilor

cu fumez..
tu fumezi..
el fumează..
ea fumează..

REGALE
MONOPOLURI

TIGARETELE FARA CARTON
PRODUSELE CASEI AUTONOME A MONOPOLURILOR R. R.